

ВІДГУК

офіційного рецензента доктора економічних наук, професора
Колодізева Олега Миколайовича

на дисертаційну роботу Бударіна Олексія Сергійовича
«Теоретико-методичне забезпечення ефективності діяльності
підприємства на засадах імпортозаміщення», виконану на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність обраної теми.

Сучасний стан вітчизняної економіки характеризується високим рівнем імпортозалежності, дефіцитом кваліфікованих кадрів через міграцію, обмеженістю виробничих ресурсів, високою собівартістю вітчизняної продукції, що уповільнює економічне зростання. В умовах суперечності геополітичного та гео економічного розвитку країн Україна налаштована на формування адаптивної системи економічного партнерства для інтеграції до світової економіки. Але у 2024 р. ВВП залишався на 22,7 % нижчим за довоєнний рівень у реальному вимірі, а річне зростання на рівні 2,9 % не компенсує масштабних щорічних втрат, створених війною. Певне уповільнення економічного зростання у 2024 р. свідчить про поступове виснаження існуючих факторів відновлення на тлі нестабільності, створеної безпековою ситуацією. Не дивлячись на значні втрати виробничих потужностей, критичні удари по промислових центрах, вітчизняні підприємства працюють, спираючись на внутрішній попит, державні замовлення та здійснюють переорієнтацію експортних потоків. В процесі реалізації збалансованого підходу до підтримки промислового сектору, зокрема машинобудування, передбачається модернізація, інноваційний розвиток, посилення міжнародної економічної співпраці, зростання ефективності діяльності промислових підприємств. Саме тому виникає необхідність в уточненні, розвитку, удосконаленні теоретичного та методичного забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Зазначене дозволяє констатувати, що досліджена Бударіним О.С. проблематика теоретико-методичного забезпечення

ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення є актуальною, важливою та науково значимою.

2. Зв'язок теми дисертаційної роботи з науковими планами.

Дисертація виконана згідно з планами наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця в рамках держбюджетної фундаментальної науково-дослідної роботи «Забезпечення інноваційного розвитку експортно-імпоротної діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки в умовах воєнного та повоєнного стану» (номер державної реєстрації 0123U102012), де особисто здобувачем виконано підрозділ 1.3 (1 етап виконання) «Оцінка факторів розвитку експортно-імпоротної діяльності вітчизняних промислових підприємств» та підрозділ 2.2 (1 етап виконання) «Визначення запасу економічної стійкості суб'єктів господарювання в сучасних умовах» (довідка №80/2024 від 05.12.2024 р.), підрозділ 2.3 (2 етап виконання) «Розвиток експортно-імпортного потенціалу машинобудівних підприємствах на підґрунті імпортозаміщення в умовах воєнного та післявоєнного стану» » (довідка №59/2025 від 17.09.2025 р.), госпдоговірній науково-дослідній роботі «Формування стратегії підвищення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення» (номер державної реєстрації 0121U113676), де здобувачем виконано розділ «Методичний підхід до формування стратегій підвищення ефективності діяльності на основі оцінки експортно-імпортного потенціалу підприємства та впровадження процедур імпортозаміщення» (довідка №81/2024 від 05.12.2024 р.). Проведення наукових досліджень за замовленням промислового підприємства підтверджує актуальність проблематики дисертації, її практичну спрямованість та зацікавленість практиків у дослідженнях, які можна використати як рекомендації щодо теоретико-методичного забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність.

Дисертаційне дослідження «Теоретико-методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення» Бударіна О.С. виконано на високому методичному рівні з використанням

комплексу сучасних методів дослідження. Основні наукові положення та висновки сформульовані в дисертації, логічно впливають з одержаних результатів та є достатньо обґрунтованими, свідчать про виконання поставлених завдань та досягнення мети дослідження, яка відповідає сукупності сформованих завдань дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні та подальшому розвитку теоретичного і методичного забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення, практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності й реалізації імпортозаміщення в умовах промислових підприємств.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертаційній роботі Бударіна О.С., є достатньо обґрунтованими, що зумовлено глибоким та якісним аналізом вітчизняних і зарубіжних наукових та статистичних джерел інформації (223 найменувань, с. 207 – 234) з питань теоретичного, інформаційного, аналітичного, методичного забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Результати дослідження свідчать про широку і глибоку обізнаність дисертанта з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячених дослідженню питань ефективності діяльності та імпортозаміщення на промислових підприємствах. Чітко визначено мету, сформульовано завдання, предмет та об'єкт дослідження. Послідовність проведеного дослідження та викладення матеріалу є логічною.

У дисертації автором застосовано широкий спектр методів, таких як: абстрактно-логічний метод, системний підхід, методи аналізу і синтезу (с. 26 – 45, с. 48 – 64, с. 65 – 84), графічний метод (с. 58 – 64, с. 93 – 101), метод побудови інтегрального таксономічного показника розвитку (с. 90 – 101, с. 118), багатовимірний канонічний аналіз (с. 159), кластерний аналіз (с. 92 – 93), кореляційно-регресійного аналізу (с. 102 – 104, с. 114, с. 118 – 121, с. 142, с. 160 – 161), криві зростання (с. 176 – 177), інструменти теорії ймовірностей (с. 174 – 176). Всі методи використані коректно у відповідності з предметом та об'єктом дослідження, на достатньому статистичному матеріалі, побудовані економіко-математичні моделі перевірені на адекватність за статистичними критеріями. Все це доводить достовірність й обґрунтованість результатів дисертаційної роботи.

Структура дисертаційної роботи зумовлена її метою і являє собою цілісний комплекс послідовних теоретичних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо ефективності діяльності підприємств на засадах імпортозаміщення.

Положення, висновки та рекомендації Бударіна О.С. відзначаються достовірністю і науковою новизною, доповнюють і розвивають теорію економіки підприємств, теорію ефективності та теорію імпортозаміщення.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих в дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконалених та розвинених теоретичного, методичного забезпечення, практичних рекомендацій щодо ефективності діяльності підприємств на засадах імпортозаміщення.

Зміст дисертації послідовно розкриває обрану тему.

У першому та другому розділах дисертації викладено вирішення таких завдань:

сформувати теоретичне забезпечення ефективності діяльності підприємства з урахуванням процесів імпортозаміщення;

розробити методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності підприємства й можливості його реалізації за допомогою цифрових інструментів;

оцінити розвиток експортно-імпортової діяльності підприємства;

оцінити потенціал імпортозаміщення на промислових підприємствах.

Вирішення окреслених завдань відрізняється науковою новизною.

Новизною відрізняється удосконалене теоретичне забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення, яке містить змістовні визначення ефективності як системної характеристики, та імпортозаміщення у розрізі трьох відповідних процесів. Такий змістовний розгляд ефективності діяльності та імпортозаміщення сприяє розширенню підходів у вирішенні проблем економіки на підприємстві (с. 40 – 45, с. 54 – 55, с. 57 – 64).

Дістало подальшого розвитку методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності підприємства, яке ґрунтується на відмінних методологічних складових, технології її здійснення. Розвинуте методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності підприємства переважає у своїй практичній дієздатності щодо визначення рівня ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки на макро-, мезо-, мікро- рівнях управління. До цього методичного забезпечення входить розвинута ієрархічна система показників ефективності діяльності, аналітичний інструмент обчислення інтегрального показника та практичні рекомендації щодо вибору цифрових інструментів здійснення аналізу та оцінки ефективності діяльності підприємства (с. 67 – 69, с. 79 – 83, с. 89 – 95, с. 98 – 105, с. 191 – 200).

Новизну має розвинуте оцінювання потенціалу імпортозаміщення промислових підприємств, яке передбачає вимірювання цього потенціалу за показником імпортозалежності ресурсної складової підприємства, який є часткою імпортованих сировини, матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів у загальному обсязі витрат на виробництво на підприємстві та показником виробництва імпортозамінної продукції підприємства, що є часткою виробленої імпортозамінної продукції у загальному обсязі виробленої продукції. Також оцінювання потенціалу імпортозаміщення рекомендовано здійснювати за відмінною логікою етапів, яка передбачає визначення впливу його на розвиток експортно-імпортної діяльності. Щодо оцінювання розвитку експортно-імпортної діяльності підприємства, то його рекомендовано здійснювати за технологією, окремими етапами є визначення рівня розвитку експортно-імпортної діяльності та впливу факторів зовнішнього середовища, прогнозування розвитку. Рекомендовано систему показників розвитку експортно-імпортної діяльності підприємства. Для оцінювання стійкого розвитку експортно-імпортної діяльності рекомендовано розробляти динамічні економетричні моделі, а саме моделі з розподіленим лагом та моделей авторегресії (с. 133 – 136, с. 139 – 142, с. 114 – 123).

Результати опубліковано основних статтях фахових наукових видань, матеріалах наукових конференцій:

1. Бударін О. С. Особливості оцінки ефективності діяльності промислових підприємств у сучасних умовах. *Бізнес Інформ*. 2022. №10. С. 126–131.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-10-126-131>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-10_0-pages-126_131.pdf

2. Malyarets L. M., Norik L. A., Baliuk Y. S., Budarin O. S. The Development of Export-Import Activity on the Basis of Information and Communication Technologies. *Проблеми економіки*, 2023. № 4 (58). С. 22–31.

Особистий внесок здобувача: проведено аналіз впливу показників складових індексу цифрової економіки та суспільства на обсяги експорту й імпорту у 2022 р. на підставі регресійних моделей.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-22-31>

Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2023-4_0-pages-22_31.pdf

3. Малярець Л. М., Норік Л. О., Бударін О.С., Скляр Т.П. Особливості розвитку експортно-імпоротної діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. *Проблеми економіки*. 2024. № 2 (60). С. 94–107.

Особистий внесок здобувача: проведено аналіз особливостей розвитку експортно-імпоротної діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, інтерпретація отриманих результатів аналізу для узагальнення ознак цього розвитку.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-94-107>

Посилання: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-2_0-pages-94_107.pdf

4. Бударін О. С. Проблеми імпортозаміщення та їх вирішення на машинобудівних підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2024. №6. С. 208–216.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-208-216>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-6_0-pages-208_216.pdf

5. Iastremska, O., Malyarets, L., Samoilenko, V., Budarin, O. Management of innovative projects to ensure innovative development of enterprises. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*. 2024. No. 3 (29). P. 104–120.

Особистий внесок здобувача: побудовано багатофакторні регресійні моделі за впливовими факторами інноваційного розвитку, проаналізовано ці моделі та обґрунтовано найбільш важливі фактори інноваційного розвитку.

DOI: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2024.29.104>

Посилання: <https://journals.uran.ua/itssi/article/view/314207>

6. Malyarets L. M., Otenko V. I., Budarin O. S., Skliar T. P. The Technology for Assessing the Development of Export-Import Activities of Economic Entities. *Бізнес Інформ*. 2024. № 10. P. 64–73.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано теоретичні положення оцінки розвитку експортно-імпоротної діяльності підприємства та відповідне методичне забезпечення цієї оцінки.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-64-73>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-10_0-pages-64_73.pdf

7. Бударін О.С. Сучасні проблеми ефективності діяльності промислових підприємств. Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень: матеріали III Міжнародної наукової конференції* (м. Київ, 23 вересня, 2022 р.). Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 14–16.

Посилання:

<https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/34702/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf>

8. Бараннік І.О., Бударін О.С. Зростання економічної стійкості суб'єктів господарювання в сучасних умовах діяльності. *Виклики кібербезпеки індустрії фінансових послуг: Матеріали науково-практичної онлайн-конференції* (Суми, 07 вересня 2023 р.). Збірник матеріалів тез наукової онлайн-конференції / за загальною редакцією доц. Койбічук В.В. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 22-23.

Посилання: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/93329/1/Koibichuk_cyberthreats.pdf;jsessionid=E113D9119C2F61FE900B531F8826CED8

9. Бараннік І.О., Бударін О.С. Роль машинобудування у відновленні економіки України. *Міжнародна наукова конференція з економічного розвитку та спадщини Семена Кузнеця CED-2024* (Харків, 26 квітня 2024 р.). Харків. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*, 2024. №1. С. 9–11.

Посилання: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/MV-1-2024.pdf>

10. Бударін О.С. Імпортозаміщення як основа підвищення ефективності діяльності підприємства. *Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (Харків, 22 листопада 2024 р.). Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2024.

Посилання: https://ndc-ipr.org/media/publications/files/Program_Conf_2024.pdf

11. Малярець Л., Бударін О., Скляр Т. Визначення потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах. *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу : Матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф.* (Полтава, 20-21 травня 2025 р.) / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» ; ред. колег. : Н. Мякушко (голова), Р. Шаравара, Р. Басенко та ін.; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ППЕП, 2025. С. 142–144. ISBN 978-966-388-721-0

Посилання: http://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/07/Збірник_травень-2025.pdf

У третьому розділі дисертації викладено вирішення таких завдань:
розробити методичне забезпечення моніторингу резервів ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення;

розробити методичний підхід до формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення.

Виконання цих завдань включає такі пункти наукової новизни.

Новизну має удосконалений методичний підхід до формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Цей методичний підхід відрізняється як за змістом етапів реалізації, так і за методами здійснення та очікуваними результатами. Також відмінністю методичного підходу є врахування ймовірності ризиків та загроз економічної безпеки України в прогнозуванні значень показників, що сприяє обґрунтованості стратегічних альтернатив. В методичному підході містяться рекомендації щодо інструментів реалізації стратегії ефективності діяльності на засадах імпортозаміщення, а саме: цінової політики підприємства, організації збуту в частині формування портфеля замовлень, розширення ринків збуту, проведення інноваційно-інвестиційної політики на підприємстві, фінансове забезпечення (с. 170 – 181).

Новизну має розвинене методичне забезпечення моніторингу резервів ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення, яке спрямоване на систематичне стеження, спостереження, оцінювання, контролювання, прогнозування та виявлення і відшукування нових знань. Відмінними є етапи процесу моніторингу та інструментальне забезпечення. Особливими етапами моніторингу є порівняльний аналіз динаміки ланцюгових індексів імпортозаміщення та визначення взаємозв'язку імпортозаміщення й ефективності діяльності підприємства за допомогою канонічного аналізу (с. 155 – 163).

Результати опубліковано в статтях фахових наукових видань, а також у окремих матеріалах конференцій.

1. Otenko V., Malyarets L., Barannik I., Budarin O. Determining the economic sustainability reserve of economic entities in modern operating conditions. *Economics of development*. 2023. Vol.22, №2. P. 8–18. (Scopus)

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано систему показників економічної стійкості, критерії визначення ефективності управління суб'єктів господарювання державного сектору України в регіональному розрізі з огляду їх законодавчої основи, інтерпретовано результати моделювання.

DOI: <https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.08>

Посилання: <https://ecdev.com.ua/en/journals/t-22-2-2023/viznachennya-zapasu-ekonomichnoyi-stiykosti-sub-yektiv-gospodaryuvannya-v-suchasnikh-umovakh-diyalnosti>

2. Бударін О. С. Методичне забезпечення формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. *Бізнес Інформ*. 2025. №1. С. 356–405.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-396-405>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-1_0-pages-396_405.pdf

3. Malyarets, L., Budarin, O. Monitoring technology for the efficiency of utilisation and development of the export-import potential of economic entities of the state sector. *University Economic Bulletin*. 2024. №19(2). P. 69–80.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано етапи технології моніторингу ефективності використання та розвитку експортно-імпортного потенціалу суб'єктів господарювання державного сектору економіки, визначено вплив політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних та правових факторів на експортно-імпортну діяльність державних підприємств.

DOI: <https://doi.org/10.69587/ueb/2.2024.69>

Посилання: <https://ue-bulletin.com.ua/en/journals/t-19-2-2024/tekhnologiya-monitoringu-efektivnosti-vikoristannya-ta-rozvitku-eksportno->

importnogo-potentsialu-sub-yektiv-gospodaryuvannya-derzhavnogo-sektoru-ekonomiki

4. Бараннік І.О., Бударін О.С. Зростання економічної стійкості суб'єктів господарювання в сучасних умовах діяльності. *Виклики кібербезпеки індустрії фінансових послуг: Матеріали науково-практичної онлайн-конференції* (Суми, 07 вересня 2023 р.). Збірник матеріалів тез наукової онлайн-конференції / за загальною редакцією доц. Койбічук В.В. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 22-23.

Посилання:

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/93329/1/Koibichuk_cyberthreats.pdf;jsessionid=E113D9119C2F61FE900B531F8826CED8

5. Бударін О.С. Стратегічні орієнтири діяльності вітчизняних промислових підприємств. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики. *Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. (Харків, 24 листопада 2023 р.). Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2023. С. 136–139.

Посилання:

https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/Programka_KONF_2023-4.pdf

6. Baliuk Yliia, Budarin Oleksii. Strategies activities of industrial enterprises of the state sector of the economy in the conditions of military times. *Доповідь на Міжнародна наукова конференція з економічного розвитку та спадщини Семена Кузнеця CED-2023* (Харків, 25 травня 2023 р.). Section "Economic Development in Conditions of Multifaceted Uncertainty". 2023.

5. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів.

Теоретичне значення результатів дисертаційної роботи полягає в удосконаленні теоретичного забезпечення ефективності діяльності підприємства з урахуванням процесів імпортозаміщення, яке розвиває теорію

економіки підприємств, теорію ефективності та теорію імпортозаміщення. До теоретичних здобутків, які мають суттєве значення доцільно віднести такі:

удосконалено теоретичне забезпечення ефективності діяльності підприємства з урахуванням процесів імпортозаміщення (с. 40 – 45, с. 54 – 55, с. 57 – 64).

розвинуто методологічні складові, технологія оцінки ефективності діяльності підприємства, яка переважає у її практичній дієздатності щодо визначення рівня ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки на макро-, мезо-, мікро- рівнях управління, положення оцінки розвитку експортно-імпортої діяльності підприємства (с. 67 – 69, с. 79 – 83).

Теоретична цінність пропозицій дисертації підтверджується їх впровадженням у навчальний процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця під час викладання освітньої компоненти «Економіка підприємства» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка» та освітньої компоненти «Економіка підприємства» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (довідка про впровадження № 24/88-41-163 від 06.12.2024 р.).

До результатів наукових досліджень, що відрізняються науковою новизною та практичним спрямуванням доцільно віднести такі.

Розвинуто оцінювання потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах (с. 133 – 136, с. 139 - 142).

Розвинуто методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності підприємства (с. 89 – 95, с. 98 - 105, с. 191 – 200).

Розвинуто методичне забезпечення моніторингу резервів ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення (с. 155 – 163).

Удосконалено методичний підхід до формування стратегії ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення (с. 168 - 181).

Практична цінність одержаних результатів підтверджується їх упровадженням у діяльність промислового підприємства, а саме: розроблене методичне забезпечення цієї оцінки на основі імпортозаміщення, оцінки

процесів імпортозаміщення використовується в управлінні діяльністю підприємства були використані у діяльності АТ «Українські енергетичні машини» (довідка № 01/03-152 від 10.12.2024 р.); розроблене методичне забезпечення оцінки ефективності діяльності підприємства, методичне забезпечення формування стратегії ефективності діяльності на засадах імпортозаміщення використовуються в управлінні діяльністю підприємства ТОВ «Дніпропетровський калібрувальний завод» (довідка №11/12-1 від 17.12.2024 р.). А також пропозиції визначення впливу імпортозаміщення на господарську діяльність підприємства, розроблення методичного підходу до оцінки ефективності діяльності промислових підприємств в умовах обмеженості діяльності, що враховує вплив сучасних факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ використовувались в навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка про впровадження № 24/88-41-163 від 06.12.2024 р.) під час викладання освітньої компоненти «Економіка підприємства» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка» та освітньої компоненти «Економіка підприємства» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

6. Повнота викладення наукових положень дисертації в опублікованих працях.

Ключові положення та наукові результати дисертаційної роботи пройшли апробацію та одержали схвалення на 7 вітчизняних та міжнародних науково-практичних конференціях, а також були опубліковані автором в 9 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, та зарахованих як 7 публікації, що подано до захисту дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 10,24 ум. друк. арк., особисто автору належить 7,01 ум. друк. арк. В опублікованих працях здобувача повністю відображені сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їх наукова новизна, що відповідає вимогам п. 8 і 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

7. Академічна доброчесність.

При глибокому розгляді та перевірці дисертаційної роботи Бударіна О.С. на наявність запозичень не виявлено академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації, тобто порушень академічної доброчесності.

8. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Бударіна О.С. містить анотації українською та англійською мовами, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до поставлених завдань. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. №40 зі змінами від 31.05.2019

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію Бударіна О.С., зверну увагу на окремі положення, які потребують подальшого розвитку:

1. На рис. 1.7 першого розділу дисертації, де відображено складові імпортозаміщення та їх вплив на оцінку ефективності діяльності підприємства, слід було б навести нормативно-правові та законодавчі акти, які регулюють експортно-імпорتنу діяльність в Україні.

2. Практичні рекомендації та пропозиції Бударіна О.С. мають велике значення для підприємств, проте він не вказує яким саме підприємствам перш за все доцільно застосовувати ці пропозиції.

3. Здобувач правильно відмічає значення конкурентних переваг підприємства в імпортозаміщення. На с. 139 він наводить конкурентні переваги АТ «Українські енергетичні машини», але не визначає вплив їх на рівень імпортозаміщення цього підприємства.

4. До переліку етапів моніторингу резервів ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення входить етап «Оцінка оптимальних значень показників використання потенціалу

імпортозаміщення», який представляє науковий інтерес. Здобувачу слід було детальніше розкрити зміст цього етапу.

Висловлені зауваження і зазначені недоліки не знижують позитивну оцінку теоретичного рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Бударіна О.С., а слугують рекомендаціями для подальших досліджень автора.

10. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.

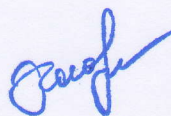
Дисертація Бударіна О.С. є завершеною кваліфікаційною науковою працею, має теоретичну та практичну цінність, в якій представлена низка розробок щодо теоретичного і методичного забезпечення вирішення проблем ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення. Проведені дослідження характеризують Бударіна О.С. як кваліфікованого та зрілого наукового працівника, здатного проводити теоретичні та практичні дослідження в галузі економіки на високому рівні. Дисертант володіє методологією наукового пошуку, має широкий науковий світогляд і здатність ставити і вирішувати складні наукові завдання дослідницького характеру. Викладені висновки і рекомендації є доведеними і обґрунтованими за рахунок коректно використаних методів наукового пізнання і дослідження, достатнього обсягу статистичного матеріалу, аналізу й узагальнення новітньої наукової літератури з проблематики економіки підприємств. Наукові статі та інші публікації Бударіна О.С. відображають положення отриманої дисертантом наукової новизни. З наукових праць у співавторстві використано лише ті ідеї та положення, які є особистим здобутком дисертанта. Це підтверджує академічну доброчесність Бударіна О.С. та аналізованого і представленого у дисертації матеріалу. Основні результати дослідження доповідались під час науковопрактичних конференцій різного рівня та впроваджені в практичну діяльність підприємства промисловості і закладу вищої освіти.

Дисертація Бударіна О.С. на тему «Теоретико-методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства на засадах імпортозаміщення» за своїм змістом відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а її автор Бударін Олексій Сергійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор
кафедри міжнародної торгівлі, митної справи
та фінансових технологій
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

Олег КОЛОДІЗЄВ

Підпис засвідчую:

Вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК